

inrichting

35

Kapellen

nieuw plein met
woon- en centrumfunctie

Hoewel Kapellen zich op de weg Antwerpen - Bergen op zoom ontwikkelde, wordt deze rechte verbinding, door een knik in het dorpscentrum, als twee afzonderlijke, strak gespannen linten ervaren. Maar de ruimte ter hoogte van die S-bocht ontstond niet toevallig. Hier ligt het knooppunt van de negentiende eeuwse gemeente: rechtstreekse aansluiting met het station, verbinding met de omliggende dorpen. Dat het toenmalige gemeentehuis (uit 1907) op de plek kwam waar de afspanning 'De Kroon' stond zegt iets over de strategische ligging van het kruispunt binnen het dorp en het omliggende landschap.

In de naoorlogse decennia vestigde er zich een supermarkt vlakbij het vroegere gemeentehuis. Meteen eiste de auto de beschikbare ruimte tussen winkel en straat als parkeerplaats op. Voor een maatschappij die op dat moment van het openbaar vervoer naar het individuele gemotoriseerde vervoer overschakelde was dat een logische ontwikkeling. Alleen was de invulling zeer monofunctioneel. Het middelgrote warenhuis trok wel volk aan, maar de plek had geen betekenis als leef- en aantrekkingspool.

ARCHITECTUUR

Voor de architecten en stedenbouwkundigen stond de ontwikkeling van een strategische ruimte voorop. Door de centrale ligging binnen het dorpsweefsel lag een verstrengeling van woon- en dienstfuncties voor de hand. Maar omwille van de leesbaarheid en de herkenning van het gebied streefden ze naar meer verstedelijking. Dit heeft niet specifiek te maken met densiteit van het bouwweefsel maar met het impact van de bebouwing en met het spel van de volumes en leegtes. Kortom architectuur. Hier is gekozen voor twee bouwvolumes die één geheel vormen als wand, maar onderling in karakter verschillen. Dit duidt op een verschil in functies. Zo sluit het gebouw met de biblio- en mediatheek de ruimte vanuit de steenweg visueel af, terwijl een grote uitsnijding in de lichtkleurige gevel de toegang tot café, lees- en uitleendienst aangeeft. De publieke ruimte loopt op die manier deels door tot in de binnenruimtes. Dat gevoel van doorwaadbaarheid wordt versterkt door de architectuur zelf en door een bewuste keuze om het gelijkvloers voor te behouden voor winkelruimtes. In tegenstelling tot woningen hebben winkels een meer open karakter. De structuur van het appartementsgebouw zelf maakt dat er op niveau van het plein een brede overkraging mogelijk is, waardoor een open winkelgaanderij ontstaat. Open en bebouwde oppervlakte vloeien door mekaar. Verder ook omdat de publieke ruimte opgedeeld is in een groot en een klein plein en de circulatie russen, onder en deels door de gebouwen plaats vindt.

PLEINCONCEPT

Waar het voorste en grootste gebied, tegen de steenweg aan, een open karakter heeft en naast verblijf en doorgang ook ruimte biedt

voor evenementen, heeft het achterste deel een meer intimistisch karakter. Verschillen in ruimtebeleving maken het verstedelijkte weefsel tot een boeiend geheel.

Het ontwerp van het voorste plein speelt in op de architectuur. Hoewel het verblijfskwaliteiten heeft, valt vooral het open karakter op. Een laag betonnen muurtje vangt het niveauverschil tussen de zijstraat en de binnenstedelijke ruimte op. Tevens doet het dienst als informeel zitbank of speelelement. Vormelijk interessant door hun lichtheid zijn de trappen in Corten staal. Treden zonder leuning hebben wel het nadeel dat ze moeilijk begaanbaar zijn voor mensen met een verminderde mobiliteit. Visueel wordt de aangegeven lijn versterkt door een rij bomen. Eens volgroeid zullen ze het plein een transparante groene wand geven. Maar de rij op zich zal de monumentaliteit van deze nieuwe dorpskern versterken. Muur en bomenrij vallen niet toevallig samen. Ze leggen de grens tussen straat, met rijweg en parkeerfaciliteiten, en het pleingedeelte visueel en ruimtelijk vast. Ook het meubilair ligt op strategische plaatsen: vlakbij de inkom van de bibliotheek en aan de overzijde tegen de bushalte aan. Twee plekken waar mensen mogelijks even willen gaan zitten en op adem komen, zij het om heel verschillende redenen.

MEER INFO

Architectuur:

Architectenbureau Hugo Van Hoecke
Lange Leemstraat 300-302
2018 Antwerpen
tel + 32 (0)3 239 13 49

Poponcini & Lootens Ir Architecten
Tavernierkaai 2 bus 28
2000 Antwerpen
tel + 32 (0)3 225 18 84
info@polo-architects.be

Plein:

buro Lubbers, landschapsarchitectuur en stedelijk ontwerp
St. Jorisstraat 131
pb 1530
5200 BN 's Hertogenbosch
tel 00 31 (0)73 61 49 321
e.bastion@burolubbers.nl

inrichting

Dorpsplein als ontmoetingsplek en evenementenplein. (links boven)

Materialen spelen belangrijke rol in leesbaarheid:
blauwe hardsteen, beton en Corten staal. (rechts boven)

Stadsmeubilair geeft duidelijk de functie van de plek aan. (links onder)

Trappen in Corten staal zonder leuning of zijwanden: mooie minimalistische
vormgeving, psychologische hindernis voor minder mobiele mensen. (rechts onder)